

Hva med egnethet?

Tor Ivar Hansen

Tryggve Sagen Inderhaug

Sverre Urnes

Even Rognan

Ingvill P. Øvsthus

Mens vi i klinisk praksis veileder mødre i hvordan deres personlige egenskaper virker inn på relasjonen til deres barn, får vi knapt tilbakemeldinger på vår egnethet som behandler.

FRAVÆRENDE EGNETHET: Mens Politi­høgskolen vurderer søkere ut fra personlige egenskaper som modenhet, empati og bevissthet om egne positive og negative sider, er dette fraværende for psykologstudiene. Foto: YAY Micro

DEBATT: PROFESJONSSTUDIET

En debatt om studieinnhold og opptaksordning må også omhandle hvilke personlige egenskaper som gjør en student egnet til å bli psykolog. Men i dag har personlige egenskaper altfor liten plass i psykologutdannelsen.

Vi har fulgt debatten omkring endring av profesjonsstudiet, men savner så langt en tematisering av *egnet*. Hvilke personlige egenskaper gjør en student *egnet*, og hvordan utvikler man slike

egenskaper gjennom studiet? Politihøgskolen vurderer søkere ut fra «modenhet, herunder empati og vurderingsevne», «bevissthet om egne positive og negative sider» og «målbevissthet og initiativtagning» (Politihøgskolen). Noe lignende finnes ikke for psykologstudiene. Skyldes dette manglende forståelse av hva egnethet er, eller er det en manglende vilje til å anvende innholdet av begrepet?

Evne til selvrefleksjon

Terapeuters evne til improvisasjon, fleksibilitet og sensitivitet fremheves ofte som viktige egenskaper i terapi. Metoder og forståelse blir til underveis og må tilpasses det unike tilfellet. Dette kan forstås som at det er viktig å mestre mangel på kontroll, ha evne til å tøyte egen rigiditet og håndtere egne responser. Vi savner veiledning om disse egenskapene i studiet vårt. For nettopp kontinuerlig refleksjon over personlige aspekter ved fagutøvelsen er sentralt for å oppnå profesjonell vekst. I studiet lærer vi kritisk evaluering av patologiforståelse, forskningsmetodikk og terapimodeller, men bør ikke den kritiske evalueringen også rettes mot oss selv?

Veiledning

Det er et paradoks at egnethet ikke har en større rolle i vår utdanning. I klinisk praksis veileder vi mødre i hvordan deres personlige egenskaper virker inn på relasjonen til barnet og dets utvikling. En viktig del av yrkesutøvelsen er altså å gi tilbakemeldinger på personlige og relasjonelle anliggender for slik å skape endring hos pasienten. Men også psykologistudenter burde få tilbakemeldinger på personlige egenskaper, noe som kan være av vesentlig betydning for evnen til danne en god allianse med pasienten.

Vi savner et tydelig fokus på egnethet og personlige egenskaper i studiet og mener dette bør inn i debatten om endring av studieinnhold og opptaksordning

Det finnes rett nok noen arenaer for egenutvikling i studiet, men denne opplæringen er ikke rettet mot den enkelte student og personlige problemstillinger. Alle studenter har nytte av å få veiledning på sine personlige aspekter som terapeut. Desverre blir ikke dette prioritert i dag.

Ansvar

Vi tror den manglende vektleggingen av egnethet skaper usikkerhet hos studenter og unnvikelse hos veiledere. Studentene blir usikre fordi de verken vet hva som skal til for å danne en god arbeidsallianse, eller hvordan de ligger an i forhold til disse kriteriene. Fraværet av en systematisk tilnærming for å takle slike problemstillinger gjør at det er opp til hver enkelt veileder å ta tak i situasjoner hvor studentens egnethet betviles eller krever tilpasset veiledning.

På internklinisk praksis har flere av oss etterspurt konkrete beskrivelser av hva personlig egnethet innebærer. Svarene koker ned til skikkethetskriterier som fravær av sex med pasient, rusbruk på klinikken og voldsutøvelse. Men hva med egnethet? Hvem skal hjelpe og eventuelt veilede en student som viser seg å være mindre egnet, men ikke uskikket? Bruk av dikotomier som uegnet/egnet dreier seg i hovedsak om juridisk skikkethet. Vi mener at egnethet best forstås dimensjonalt, og at det å operere med grader av egnethet gir større rom for utvikling. Med et slikt fokus kan vi unngå både unødig bekymring hos studentene og usikkerhet hos veilederne. Vi savner et tydelig fokus på egnethet og personlige egenskaper i studiet og mener dette bør inn i debatten om endring av studieinnhold og opptaksordning. Personlige egenskaper har altfor liten plass i psykologutdannelsen i dag. Ved å

tydeliggjøre egnethetskrav vil man danne utgangspunktet for personlig utvikling gjennom studiet, lette jobben til veilederne, og ende opp med mer kompetente terapeuter – til det beste for pasientene. Er det ikke først da vi tar forskningen og kunnskapen i feltet på alvor?

sverreur@stud.ntnu.no